

Johtaja työn muokkaajana ja työn muokkaamisen johtajana

johtaminen, oppiminen ja hyvinvointi

OPETUS-, KASVATUS- JA KOULUTUSALOJEN SÄÄTIÖ
OKKA-SÄÄTIÖ

OAJ

Työsuojelurahasto
Arbetsarkydsfonden
The Finnish Work Environment Fund

*”Kiitos yhteydenotostasi.
Olen 23.-24.11.2023 Pro Rexi foorumissa.
Sähköpostini saattaa tänä aikana ruuhkautua.
Jos et saa minulta vastausta kohtuulliseksi katsomassasi ajassa,
niin laita uusi viesti tai soita minulle. Kiitos jo etukäteen.”*

Yst. #rehtori #suomentärkeinjohtaja

MITÄ TYÖN MUOKKAAMINEN ON JA MITÄ SE EI OLE?

Työn muokkaaminen on

- Työn *vaatimusten ja resurssien tavoitteellista tasapainottamista*.
- Oma-aloitteista, itseohjautuvaa ja semi-pysyviin pieniin muutoksiin tähtäävää.
- Itselle paremmin sopivien ratkaisujen hakemista, jotka vahvistavat työssä jaksamista ja onnistumista.

Työn muokkaaminen ei ole

- Ei vaadi lupaa, paikallista sopimista tai muutoksia työehtosopimukseen.
- Ei tarkoita tehtävänkuvan muuttamista vaan tapahtuu olemassa olevien reunaehtojen sisällä.
- Ei ole ristiriidassa organisaation tavoitteiden kanssa.
- Ei ole vaikeaa.

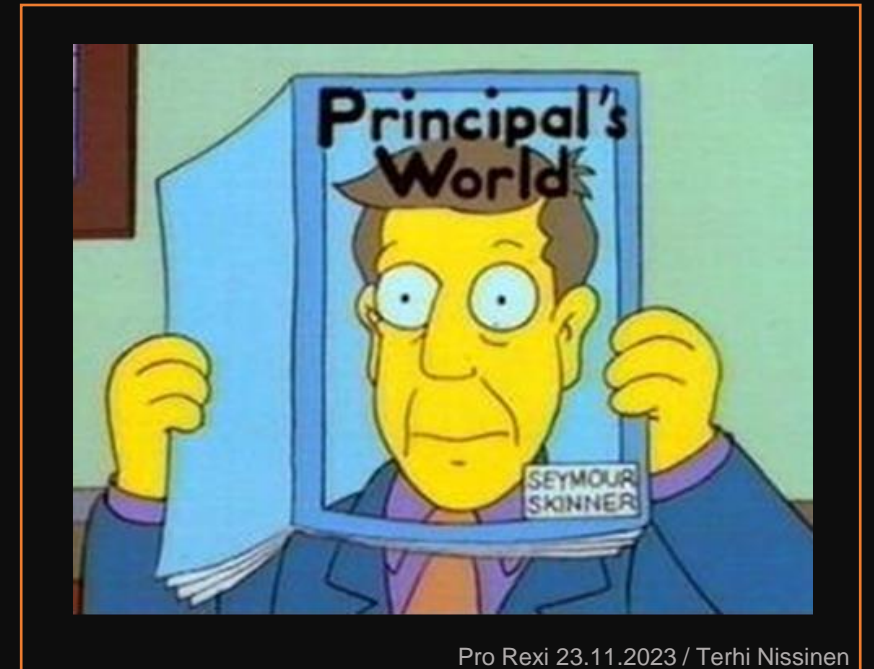
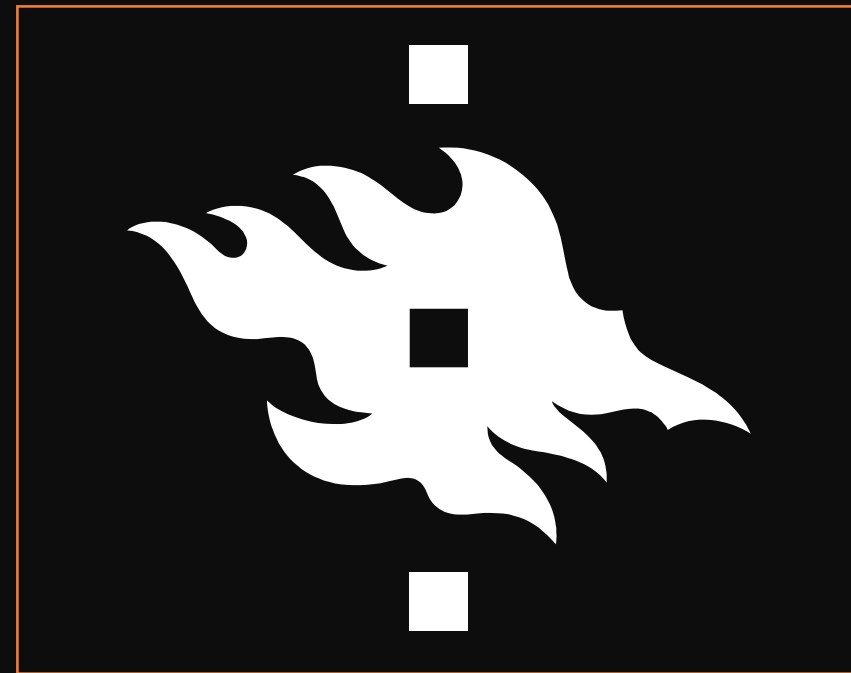
**Työn personointia,
*jonka avulla saadaan työtä
tasapainottavia työkaluja
kaikkien oppilaitosjohtajien
työkalupakkiin***

This Photo by Unknown Author is licensed under CC BY-SA-NC

TYÖN VAATIMUKSIA YKSILÖTASOLLA

- Psykososiaaliset ja emotionaaliset haasteet
- Kognitiiviset haasteet
- Työmäärä, työtahti ja työn rytmi
- Jatkuvat keskeytykset
- Palvelutarpeen muutokset ja monimuotoisuus
- Työkalut ja tietokäytännöt (järjestelmät ja miten tehdään)
- Turvallisuus (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen, digitaalinen)
- Ihmiset; oppilaat, huoltajat, henkilöstö, esihenkilö
- Johtamiskulttuuri
- Organisaation toimintakulttuuri
- Tekoäly

KAIKISSA TÖISSÄ ON RESURSSEJA

Resurssit ei työn muokkaamisen yhteydessä tarkoita lisätunteja, resurssiopettajia, ohjaajia, rahaa... vaan työn muokkaamisen kautta löytyviä mahdollisuuksia vaikuttaa omaan työhön.

- *Osaaminen, rakenteet, autonomia...*
- *Vuorovaikutus, tiimi- ja kokouskäytännöt, verkostot...*
- *Työn tutkiminen, uudet työkalut, kokeilut, kehittäminen...*
- *Työn vaatimusten vähentäminen, optimointi...*

bufferointi

TEKOÄLY TYÖN VAATIMUSTEKIJÄ JA RESURSSI

Tekoäly haastaa jokaisen, *erityisesti johtajan*, muokkaamaan työtään.

*“Tekoäly tuo **älyttömän** paljon fiksuja työkaluja. Jonkun pitää silti edelleenkin suunnitella, että mitä niillä työkaluilla tehdään.”*

(Samuel Kaski, tekoälyprofessori)

Kyse on osaamisen **huoltovarmuudesta**.

TYÖN MUOKKAAMISEN HYÖTYJÄ

Työn muokkaaminen

Työn muokkaamisella on positiivinen yhteys:

- työn imuun
- myönteiseen työilmapiiriin
- työntekijän kestävään motivaatioon ja hyvinvointiin
- työntekijän osaamisen tunteeseen, autonomiaan ja itseohjautuvuuteen
- tiimitason toimintaan ja yhteenkuuluvuuteen
- työntekijän työsuorituksiin myös ikääntyvillä työntekijöillä.
- matalan ja korkean autonomian työtehtäviin

Työn imu

Työn imulla on positiivinen yhteys:

- aloitteellisuuteen
- tehtäväsuoriutumiseen
- roolirajat ylittävään työskentelyyn
- innovatiivisuuteen
- terveyteen ja hyvinvointiin
- organisaation tuottavuuteen ja asiakastyytyväisyyteen
- työntekijöiden vähäisempään vaihtuvuuteen
- vähäisimpiin sairauspoissaoloihin

TYÖN MUOKKAAMISEN HAITTOJA?

Työn muokkaaminen

Jatkuva liian yksipuolinen työn muokkaaminen voi johtaa:

- työssä tylsistymiseen
- työstä vetäytymiseen
- pettymyksiin
- työkuorman kasvuun
- työholismiin
- työuupumukseen

Työholismi*

Ylivahva pakonomainen sitoutuminen työhön, ongelmia irrottautua työstä vapaa-ajalla voi johtaa:

- fyysisen terveyden ongelmiin
- univaikeuksiin
- mielenterveyden ongelmiin
- sosiaalisen kanssakäymisen konflikteihin
- alentuneeseen työsuoritukseen
- tyytymättömyyteen suhteessa omaan elämään
- uupuessa pitkiin sairauspoissaoloihin

Työholismin riskissä ovat erityisesti työntekijät, joilla on jatkuva suuri työkuorma, vahva kutsumus työhön ja puutteellinen esihenkilön tuki*

Työn
muokkaamisen
strategiat
julkisella
sektorilla ennen
pandemiaa ja
rehtoreilla
keväällä (2021)

Osaamisen ja työn kehittämisen
LISÄÄMINEN (30%-33%)
(increasing structural job resources)

Kollegiaalisuuden ja vuorovaikutuksen
LISÄÄMINEN (23%-23%)
(increasing social job resources)

Uuden kehittämisen ja innovoinnin
LISÄÄMINEN (28%-26%)
(increasing challenging job demands)

Työn vaatimusten
VÄHENTÄMINEN ja OPTIMOINTI (19%-18%)
(decreasing hindering job demands)

TYÖN MUOKKAAMISEN YHTEYKSIÄ

johtaminen

Psykologinen ja kognitiivinen vahvuus, kompleksisuuden hallinta, energia, eri näkökulmienottokyky ja sitoutuminen

episteemiset uskomukset

Ymmärtää omaa ajattelua oppimisesta, tiedosta ja tietämisestä, arvioida itse omaa osaamista ja kyvykkyyttä työssä ja tehdä yhteistyötä toisten kanssa

hyvinvointi

Työn muokkaamisen strategioiden yhdistelmät ja muokkaamisen aktiivisuus vaikuttavat työn imuun, työholismiin ja stressiin

TOIVEITA TYÖPAIKOILTA

- Myönteinen työilmapiiri
- Osaava henkilöstö
- Henkilöstön sitoutuminen ja motivaatio
- Henkilöstön kestävä hyvinvointi
- Itseohjautuvuus/ autonomia työssä
- Toimiva tiimityö
- Hyvä aine- ja roolirajat ylittävä yhteistyö
- Onnistuneet työsuoritukset
- Henkilöstön aloitteellisuus ja innovatiivisuus
- Tyytyväisyys ja tulokset
- Hallittu henkilöstön vaihtuvuus
- Sairauspoissaolojen väheneminen

Työn muokkaaminen vaatii organisaation johdolta ymmärrystä siitä, millaiset toimintakulttuurin piirteet ja edellytykset voivat vahvistaa tai heikentää muokkaamisen halukkuutta, mahdollisuuksia, onnistumista sekä seurauksia.

TYÖPAIKAN TOIMINTAKULTTUURI

Muokkaamista estävät tekijät

- **Johtaminen**; työn muokkaamista ei tunneta tai siihen ei anneta lupaa.
- Kontrolloituva ja luvan pyytämisen toimintakulttuuri.
- Työhön liittyvät reunaehdot vaikeuttavat työn muokkaamista (tehtävän luonne, autonomia puute).
- Perinteiseen täydennyskoulutukseen perustuva osaamisen kehittäminen. Ei hyödynnetä esim. verkostoitumista resurssina.
- Työn muokkaamisen **perehdytyksen puute** ja interventioiden hitaus niiden ensi signaaleista esim. palaute- tai henkilöstökysely.

Muokkaamista edistävät tekijät

- **Johtaminen**; työn muokkaamisen hyödyt tunnetaan ja siihen kannustetaan.
- Henkilöstöön luotetaan ja johtaminen perustuu tavoitteisiin.
- Työtä tarkastellaan säännöllisesti; tuodaan esille työn vaatimuksia ja etsitään niihin resursseja.
- Monipuolinen työssäoppimista ja kollegiaalista oppimista sekä verkostoitumista hyödyntävä jatkuva oppiminen ja osaamisen kehittäminen.
- Työn muokkaamiseen **perehdytetään** ja interventioita johdetaan sekä arvioidaan oikea-aikaisesti esim. palaute- tai henkilöstökysely.

TYÖN MUOKKAAMISEN JOHTAMINEN

- Kokeile itse
- Kerro, houkuttele
- Tuo hyödyt esille
- Hyödynnä tietoa oppimiskäsityksistä
- Toimi esimerkkinä
- Sanoita omaa muokkaamista; *miten ja miksi*
- **Pohtikaa työn vaatimuksia koulussa**
- **Pohtikaa erilaisia resursseja ja strategioita**
- **Salli ja kannusta**
- Oppilaat ja opiskelijat myös
- Ole sisukas
- Toista

*Tärkeä työn muokkaamisen edellytys on
halu oppia.*

- 1) Opi tarkastelemaan omaa työtä yhtä aikaa eri näkökulmista:
brutaalin rehellisesti, kriittisesti, itsekkäästi, inhimillisen
armollisesti, innovatiivisesti.*
- 2) Opettele hyödyntämään työn muokkaamisen strategioita
ja erilaisia työssä olevia resursseja.*

Koulutussektorin muutosvaateet, kompleksisuus ja lakisääteisyys vaatii työntekijöiltä **uusiutuvaa oppimis- ja joustamiskykyä.**

He, jotka oppivat muokkaamaan työtään tekoälyn aikakaudella, kykenevät tulevaisuudessa **kestävästi hallitsemaan** työn vaatimuksia ja lisäämään resursseja.

He pystyvät sopeutumaan ja saavuttamaan hyvinvointia sekä menestystä.

Haluatko oppia lisää?
Kiinnostaako pilotointi?

Tämä kuva, tekijä Tuntematon tekijä, käyttöoikeus: CC BY-SA-NC

**HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI**

Faculty of Educational Sciences

KIITOS #prorexi2023

terhi.nissinen@helsinki.fi
 [terhinissinen](#)